

บทที่ 13

รัฐบาลกับตลาดสินค้าเกษตร

การตลาดเกษตร อ.เลิศภูมิ จันทรพิชญกุล

ความสำคัญ

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพในทางเกษตรรายได้ประเทศได้มาจากการขายสินค้าซึ่งเป็นผลผลิตในด้านเกษตร แต่มักพบว่า เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าโดยถูกกดราคารับซื้อสินค้าต้นทางและผู้บริโภคชำระราคาซื้อสินค้าในราคาสูง จึงทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทในตลาดและราคาสินค้าเกษตร

วัตถุประสงค์และสาเหตุของการเข้ามามีบทบาท

ของรัฐบาลในการตลาดสินค้าเกษตร

- สร้างให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างกลุ่มบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในระบบการตลาดสินค้าเกษตร
- ผลักดันให้การตลาดสินค้าเกษตรมีประสิทธิภาพและพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น
- สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรและปัจจัยต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
- คนกลางยังไม่สามารถจัดหาสินค้าสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ และราคาที่เหมาะสม
- เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องจัดระบบสังคมให้อยู่ในรูปแบบที่ดี

ลักษณะการเข้ามามีบทบาทในการตลาด

สินค้าเกษตรของรัฐบาล

- ▣ ควบคุมหน่วยธุรกิจการตลาดต่าง ๆ โดยการออกระเบียบ ข้อบังคับและกฎเกณฑ์ให้หน่วยธุรกิจการตลาดต่าง ๆ
- ▣ ทาหน้าที่การตลาดเช่นเดียวกับหน่วยธุรกิจการตลาดอื่น ๆ เข้าดาเนินธุรกิจครั้งคราวหรือทำตลอดไปก็ได้
- ▣ ทาหน้าที่การตลาดแต่เพียงผู้เดียว (ผูกขาดตัดตอน) เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการตลาดสินค้าบางชนิดหรือบางระดับว่า มีผลกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐและประโยชน์สุขของประชาชนส่วนใหญ่

บทบาทของรัฐบาลในการปรับปรุงการตลาด สินค้าเกษตร

การเข้ามามีบทบาทของรัฐบาลในด้าน
การตลาด ควรมีลักษณะเป็นการสร้าง
สวรรค์ให้มีการปรับปรุงการตลาดสินค้า
เกษตรให้มีประสิทธิภาพและ
ความก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยรัฐบาลควรมี
บทบาทต่อการตลาดดังนี้

บทบาทของรัฐบาลในการปรับปรุง การตลาดสินค้าเกษตร(ต่อ)

▣ จัดให้มีโครงสร้างเศรษฐกิจพื้นฐาน จะมีผลทำให้
การทำหน้าที่การตลาดของหน่วยธุรกิจต่าง ๆ ดำเนินไป
อย่างสะดวกสบายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทบาทของรัฐบาลในการปรับปรุง การตลาดสินค้าเกษตร(ต่อ)

- ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับตัวสินค้า
- ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับพฤติกรรมพ่อค้าคนกลางต่าง ๆ
- ระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับราคา
- การพิทักษ์ประโยชน์ผู้บริโภค

บทบาทของรัฐบาลในการปรับปรุง การตลาดสินค้าเกษตร(ต่อ)

- ▣ จัดในการทำหน้าที่การตลาดต่าง ๆ แก่หน่วยธุรกิจ
การตลาดเพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างสะดวก
รวดเร็ว ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ บริการเหล่านี้ ได้แก่
เงินทุน ข่าวสารการตลาด อุปกรณ์การขนส่งและเก็บรักษา
การหาตลาดต่างประเทศและอื่น ๆ การจัดให้มีบริการ
เหล่านี้ รัฐบาลอาจจัดตั้งหน่วยงานขึ้นเพื่อให้บริการด้านนี้
โดยเฉพาะ

บทบาทของรัฐบาลในการบรรเทา การตลาดสินค้าเกษตร(ต่อ)

นี้ลงหรือไม่เป็นไปตามกลไกของการตลาดทั้งนี้เพื่อ
ป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อผู้ผลิต
ผู้บริโภค และตลอดทั้งเศรษฐกิจโดยรวม

สิ่งสำคัญก่อนที่จะใช้มาตรการนี้ก็คืรัฐบาลจะต้อง
คอยติดตาม ราคาผลิตผลทุกชนิดตลอดเวลา ไม่ปล่อยให้
ราคาตกลงมาก ๆ เพราะ จะทำให้ดึงราคาตลาดไม่ขึ้น วิธี
นี้ใช้เพื่อรักษาระดับราคาสินค้า

บทบาทของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการตลาดสินค้าเกษตร ของประเทศไทย

รัฐบาลของประเทศไทยทุกยุคสมัยจึงต้องเข้ามามีบทบาท
เกี่ยวข้องกับการตลาดสินค้าเกษตรในลักษณะต่าง ๆ

- นับตั้งแต่การจัดให้มีการโครงสร้างเศรษฐกิจ
พื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- อำนวยความสะดวกด้านการตลาด
- ออกระเบียบข้อบังคับ
- แทรกแซงกลไกของตลาด

บทบาทของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการตลาดสินค้า เกษตรของประเทศไทย (ต่อ)

- มาตรการของรัฐมักเน้นและให้ความสำคัญกับการลงทุนในโครงสร้างเศรษฐกิจพื้นฐานจนเกือบละเลยการจัดการให้มบริการ ด้านอำนวยความสะดวกทางการตลาด
- มาตรการของรัฐบาลเท่าที่มีอยู่ยังไม่มีข้อกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการป้องกันหน่วยธุรกิจการตลาดเข้าผูกขาดตัดตอนในระบบการตลาดสินค้าเกษตรและนอกจากนั้นก็ไม่ได้มีการควบคุมในเกิดผลในทางปฏิบัติต่อหน่วยงาน
- มาตรการของรัฐบาลมักให้ความสำคัญกับผู้บริโภคมากกว่าผู้ผลิตธุรกิจการตลาดต่าง ๆ

บทบาทของรัฐบาลที่เกี่ยวกับการตลาดสินค้าเกษตรของประเทศไทย (ต่อ)

- มาตรการของรัฐบาลบางอย่างยังเป็นข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจการตลาด ก่อให้เกิดความยุ่งยากและความไม่สะดวกสบายในการประกอบการ
- มาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับการตลาดสินค้าเกษตรในแต่ละเรื่องจะมีหน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบโดยเฉพาะ

บทบาทของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการตลาดสินค้าเกษตรของ ประเทศไทย (ต่อ)

- ยกเลิกระเบียบกฏเกณฑ์อันเป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที
การตลาด
- สนับสนุนส่งเสริมให้มีการแข่งขันในการประกอบธุรกิจ
การตลาดมากขึ้น
- ศึกษาและวิจัยทางด้านการตลาดเพื่อเป็นข้อมูลและ
ความรู้สนับสนุนการดำเนินธุรกิจของเอกชนผู้ทำหน้าที
การตลาด

มาตรการและนโยบายบางประการของรัฐบาล

การพยุงราคาและประกันราคา

เป็นนโยบายที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อช่วยให้เกษตรกรได้รับราคาสินค้าสูงขึ้นหรืออยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างไรก็ตามในทางทฤษฎีแล้วนโยบายทั้งสองนี้จะแตกต่างกันบ้าง กล่าวคือการพยุงราคาเป็นการเข้าแทรกแซงตลาดทางอ้อมโดยการที่รัฐทำการรับซื้อสินค้าเองส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการขยายอุปสงค์ของสินค้าในตลาดให้สูงขึ้นซึ่งจะมีผลให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วยและรัฐบาลจะหยุดการซื้อ

มาตรการและนโยบายสำคัญบางประการของ รัฐบาล (ต่อ)

การประกันราคา มาตรการนี้รัฐบาลจะประกาศราคาขั้นต่ำของพืชผลนั้น ๆ และเป็นที่น่าพอใจ โดยการประกันราคาขั้นต่ำนี้เกิดขึ้นเพราะการที่ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำจะทำให้เกษตรกรมีรายได้ตกต่ำไปด้วย มิใช่เพื่อรักษาเสถียรภาพของรายได้วิธีนี้เป็นการแข่งขันตลาดโดยตรงโดยรัฐบาลกำหนดประกันราคาขั้นต่ำในการรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรซึ่งถ้าเกษตรกรไม่สามารถขายผลผลิตได้ตามราคาประกันแล้วรัฐบาลจะเป็นผู้รับซื้อผลผลิตเหล่านั้นเอง

มาตรการและนโยบายสำคัญบาง ประการของรัฐบาล(ต่อ)

การสำรองสินค้าและการขายสินค้าราคาถูกแก่ผู้บริโภค นโยบายสำรองสินค้าจัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนนโยบายการขายสินค้าราคาถูกให้กับผู้บริโภคและเป็นการชะลอการส่งออก นโยบายนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างเสถียรภาพแก่ผู้บริโภคภายในประเทศ ทั้งนี้โดยมีลักษณะการดำเนินนโยบายกล่าวคือ รัฐบาลจะประกาศกำหนดให้ผู้ส่งออกจัดส่งสินค้าจำนวนหนึ่งให้กับรัฐบาล เป็นสัดส่วนกับปริมาณส่งออกและกำหนดราคารับซื้อไว้ด้วย ราคาตลาดสินค้าที่รัฐบาลเรียกเก็บสำรองไว้นี้จะถูกนำไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภคในราคาต่ำกว่าราคาตลาด

มาตรการและนโยบายสำคัญบางประการของรัฐบาล(ต่อ)

การจัดสรรโควตาในการนำเข้า ในกรณีของสินค้าเกษตรบางชนิด ผลผลิตที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศทำให้มีราคาสูงเป็นผลทำให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องและหรือผู้บริโภคต้องเดือดร้อนขณะเดียวกันราคาผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ชนิดนี้ ในตลาดโลกก็มีราคาต่ำกว่า

มาตรการและนโยบายสำคัญบางประการของรัฐบาล

(ต่อ)

การจำกัดเนื้อที่เพาะปลูก เป็นการจำกัด

เนื้อที่เพาะปลูก ทั้งนี้เพราะปริมาณผลผลิตจะ

มากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับเนื้อที่เพาะปลูกและ

ต้องการให้ระดับราคาต่ำลงก็โดยการเพิ่ม

เนื้อที่การผลิตและปรับปรุงเทคนิคในการผลิต

ต่าง ๆ ส่งผลให้ราคามีเสถียรภาพ ซึ่งจะเป็น

ประโยชน์ต่อเกษตรกรในที่สุด

มาตรการและนโยบายสำคัญบางประการของรัฐบาล(ต่อ)

มาตรการด้านภาษีและที่ไม่ใช่ภาษี

คุ้มครองสินค้าเกษตรของประเทศตนทั้งโดยมาตรการด้านภาษีและ
มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี มาตรการเหล่านี้ได้แก่

- เพิ่มโอกาสการหาเงินตราต่างประเทศ
- เพิ่มรายได้
- เพิ่มการจ้างงาน
- ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมทางการเกษตรส่งออก
- ส่งเสริมนโยบายการค้าที่มีประโยชน์ต่อประเทศ